

РОЗДІЛ IV. ПРОБЛЕМИ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

УДК 378.016:78

Тетяна Жигінас

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ORCID ID 0000-0001-9376-8622

Цуй Шилін

Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

ORCID ID 0000-0002-7978-8720

DOI 10.24139/2312-5993/2022.05/125-136

НАУКОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ З КИТАЮ У ПРАЦЯХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ТА КИТАЙСЬКИХ НАУКОВЦІВ

У статті узагальнено праці сучасних українських та китайських науковців, присвячені проблемі формування вокально-виконавської майстерності здобувачів освітнього ступеня магістра. Розглянуто чинники, які уможливають здобуття освіти в інших країнах, а також фактори, які обумовлюють зацікавленість китайських студентів до навчання співу в українських закладах вищої освіти.

Визначено головні напрямки наукового пошуку українських фахівців у галузі вокальної освіти, а також здобутки молодих китайських науковців, які навчаються в українських закладах мистецької освіти. Виокремлено провідні наукові засади удосконалення процесу формування вокально-виконавської майстерності студентів, до яких віднесено: гуманістичний, аксіологічний, особистісний, технологічний та інноваційно-творчий методологічні підходи.

Ключові слова: *інтернаціоналізація, вокально-виконавська майстерність, наукові підходи, магістри-вокалісти*

Постановка проблеми. Сучасний вокально-освітній процес, здійснюючись в умовах інтернаціоналізації мистецького простору, посилив потяг студентської молоді до отримання освіти за межами своєї країни. Китайські студенти проявляють особливу зацікавленість у здобутті музичної освіти з метою більш глибокого пізнання здобутків світового музичного мистецтва, що зумовлене потребами суспільства доповнити багатовікову мистецьку культуру свого народу знанням шедеврів світової музичної творчості. Однією з найбільш привабливих для студентів з КНР галузей отримання музичної освіти в Україні є навчання співу, що зумовлене визнанням досягнень української вокальної школи і вокальної педагогіки у світовому мистецькому просторі та значними науковими потенціями вокальної школи.

У процесі аналізу якості вокально-фахової підготовки студентів магістратури особливого значення набуває аналіз наукових досліджень, в яких досліджуються організація і зміст вокально-

освітнього процесу, особливості навчання іноземних громадян в різнокультурних умовах, методика викладання співу, зокрема – присвячені актуальним завданням, що постають перед сучасною музично-педагогічною освітою.

Аналіз актуальних досліджень. У процесі навчання майбутні китайські фахівці-вокалісти опановують здобутки як української вокальної педагогіки, так і звертаються до праць своїх співвітчизників, які здійснили наукові дослідження впродовж навчання в українських закладах вищої освіти. Вивчення широкого комплексу досліджень, присвячених широкому комплексу питань, пов'язаних з вокальним розвитком співака і його підготовкою до сценічної діяльності, сприяє їхній всебічній підготовці – виконавській, педагогічній та науково-методичній і тим самим – підвищенню конкурентоспроможності у світовому мистецькому просторі.

Так, значний інтерес для формування вокально-виконавської майстерності майбутніх магістрів являє аналіз специфіки формування вокально-виконавської майстерності майбутніх солістів-співаків, представлений у дослідженнях таких науковців, як В. Антонюк, Л. Дмитрієв, Н. Косинська, В. Морозов, Г. Стасько, О. Стахевич, які розглядали вокальну діяльність як вид музичного виконавства, в основу якого покладено майстерність володіння співацьким голосом, що слугує інструментом розкриття художнього задуму музики. Р. Юссон розглядає вокально-фахову підготовку як самостійну музично-педагогічну галузь, в основу якої покладено теоретичний доробок та практичні результати різних наукових галузей: фізіології, акустики, психології, біофізики, медицини, тощо. Отже, вокально-фахова підготовка співака вивчається, з одного боку, як вид музичного мистецтва, а з іншого, – як виконавсько-педагогічна лабораторія, в межах якої здійснюється навчальний процес майбутніх співаків.

Важливими у цьому сенсі є і праці українських і зарубіжних науковців у яких розглядаються проблеми вокально-фахової підготовки студентів музично-педагогічних закладів України, а саме: Л. Василенко, Н. Гребенюк, А. Козир, Н. Кьон, Н. Овчаренко, О. Стахевича, Лю Цзя, Тао Жуй, Цзінь Нань, Чжан Ї, Юйань Шаоцяна, Ян Сяохана та ін. У їхніх дослідженнях висвітлено різні аспекти музичної культури, мистецької педагогіки і освіти, проблеми художньої ментальності співаків різних національних культур, методичні питання з викладання вокально-фахових дисциплін; порушено питання методів активізації художнього

мислення, рефлексивної свідомості, роль музичної, зокрема – вокальної діяльності у справі здоров'язбереження студентської молоді й школярів нової генерації тощо.

Цінні пропозиції щодо удосконалення стану вокально-фахової підготовки майбутніх фахівців містяться в наукових працях дослідників освітнього процесу, зокрема – у дисертаційних дослідженнях, публікаціях періодичних видань та матеріалах конференцій за такими тематичними рубриками:

– методичні засади вокально-фахової підготовки співаків в системах музичної освіти України та Китаю (Вей Лімін, Гуан Лін, Джоу Юнь, Лі Бо, Мен Ян та ін.);

– вокально-фахова підготовка майбутніх фахівців у галузі вокальної освіти розглядається в працях Ван Чень, Лай, Сяоцань, Цзя, Чжан Сяо Чхун та ін.);

– психологічні умови формування виконавських здібностей у процесі вокально-фахової підготовки студентів на рівних освітніх ступенях (Ду Цзілун, Ло Чао, Уань Юань, Чжан І та ін.);

– історико-культурологічний аналіз розвитку вокальної освіти (Ван Біньбін, Лю Бінцян, Ма Вей, Цзінь Нань та ін.);

– музикознавчий аналіз вокально-фахової підготовки студентів (Ван Дуаньгуй, Ван Те, Ту Дуня, У Цзінін, Чжан Сяохао та ін.).

Мета статті – виокремити та охарактеризувати наукові засади формування вокально-виконавської майстерності майбутніх магістрів з Китаю у працях сучасних українських та китайських науковців.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети серед методів дослідження було обрано аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, класифікацію, систематизацію.

Виклад основного матеріалу. Звертаючись до аналізу вокально-фахової підготовки майбутніх фахівців, науковці запроваджують різноманітні наукові підходи, серед яких, з нашого погляду, найбільш значущу роль відіграють гуманістичний (А. Козир, Н. Кьон, Чжоу Лі та ін.), аксіологічний (Н. Толстова, Цзінь Нань), індивідуально-особистісний (Ван Чень, Чжан Янфен, Чжу Юньжуй та ін.), технологічний (У. Б. Демир, Н. Толстова), Юй Хенюань (2021), інноваційно-творчий підходи (Лю Цзя, Сі Даофен, Чжоу Лі та ін.).

В обґрунтуванні гуманістичного підходу науковці спираються на усвідомлення того, що процес гуманізації освіти розглядається як центральна складова нового мислення, що передбачає перегляд,

переоцінку всіх компонентів педагогічного процесу, основним завданням якого має стати розвиток високоморальної, інтелектуальної й висококваліфікованої особистості. І. Зязюн, акцентуючи увагу на гуманізації освіти зазначає, що «гуманістичний підхід в освіті апелює до індивідуалізації і диференціації навчання. Найважливішим у даному підході – формування не лише нормативних знань, але передусім механізмів самонавчання і самовиховання з врахуванням максимального включення індивідуальних здібностей кожного суб'єкта навчального процесу» (Зязюн, 2000).

Спираючись на думку дослідників, констатуємо, що принцип гуманізації має стати ключовим, адже в межах вокально-фахової підготовки відтворюється надмета навчальної програми, зміст якої спрямований на підвищення виховного потенціалу особистості шляхом опанування музичним мистецтвом.

Без сумніву, зміст навчальної програми вокально-фахової підготовки студентів магістратури має включати питання про внутрішній індивідуальний світ особистості, створення позитивного мікроклімату та сприятливих умов для розвитку майбутніх фахівців, здатних адекватно оцінювати види мистецтва, створювати та примножувати естетичні ідеали, вміти формувати та позиціонувати суспільству власне ставлення до професійної діяльності. Отже, розвиток особистості в межах навчального закладу є невід'ємним складним процесу підготовки творчої особистості, здатної до індивідуальних рішень під час професійної діяльності.

Відтак, гуманізація вокально-фахової підготовки студентів магістратури має стати пріоритетним компонентом цього процесу, який сприятиме розвитку індивідуальності суб'єктів навчального процесу, самостійності у виборі оптимальних – традиційних та інноваційних – методів навчання, особистого ставлення до професійної діяльності, формуванню «професійного-Я», усвідомленню власної ролі в межах майбутньої вокально-фахової діяльності.

Гуманістичний підхід як система поглядів та переконань безперечно гуртується навколо особистості, і в цьому сенсі набуває актуальності аксіологічний підхід, який ми розуміємо як сукупність певних смислів, на основі яких виформовується зразок поведінки суб'єкта. Розуміючи аксіологію як теорію цінностей, центром якої стає концепція взаємозалежного та взаємодіючого світу, пропонуємо

особистість розглядати на двох рівнях: в широкому сенсі, що об'єднує суспільство та індивідуальному, як систему цінностей певної особистості.

Значущість аксіологічного підходу зумовлена тим, що він спрямовує увагу на врахуванні художньо-ціннісних орієнтацій майбутнього фахівця, усвідомлення ним особливостей музичного, вокального мистецтва в його різних історичних та національних проявах як духовної, художньої й естетичної цінності, як феноменів, які відіграють незамінну роль у життєдіяльності особистості, спонукає до формування у студентів ціннісно-усвідомленого ставлення як до навчального процесу, так і до особистої самореалізації засобами вокально-виконавської діяльності. Отже, як зазначає Н. Толстова, аксіологічний підхід «...акцентує увагу на багаторівневій структурі цінностей» яка втілюється у художньо-пізнавальному, вокально-формульованому, художньо-виконавському, творчо-комунікативному різновидах фахової діяльності. (Толстова, 2018, с. 225).

Дослідник Цзінь Нань сутність аксіологічного підходу визначає через систему аксіологічних принципів (Цзінь Нань, 2009, с. 34), а саме:

- рівноправність усіх філософських поглядів у межах єдиної гуманістичної системи цінностей (у процесі збереження різноманітності їх культурних і етнічних особливостей);
- рівнозначність традиційного та інноваційного, визнання необхідності вивчення і використання концепцій минулого з можливістю їх відкриття в сучасному і майбутньому часі;
- екзистенціальна рівність людей, соціокультурний прагматизм замість суперечок про підґрунтя цінностей;
- діалог замість байдужості чи взаємозаперечення.

Отже, розглядаючи проблему підготовка студентів магістратури до майбутньої фахової діяльності у процесі навчання співу, зазначимо, що аксіологічний підхід є ефективним інструментом ціннісно-особистого опанування комплексом знань з урахуванням індивідуальних здібностей, художньої ментальності й набутих знань в галузі вокального мистецтва.

Визначають науковці і провідну роль у налаштуванні ефективної вокально-фахової підготовки реалізації індивідуально-особистісного потенціалу співаків. У сьогоденному вимірі особистісний підхід втілюється завдяки забезпеченню студентоцентрованого вектору в перебуванні змісту, форм і методів вокально-фахової освіти, що передбачає врахування мотивів, потреб і мети навчання майбутніх фахівців.

Як зазначають науковці, особистісний підхід «...спонукає до пошуку методичних рішень на засадах врахування індивідуальних потреб, мотивів, здібностей, активності, інтелекту та інших психологічних й функціональних особливостей індивіду» (Кьон, Чжу Юньжуй, 2018, с. 61).

Головним завданням вокально-фахової підготовки студентів магістратури є формування самостійності та власної позиції у виборі професійних дій, впевненості у «професійному-Я» задля ефективної реалізації у майбутній виконавсько-педагогічній діяльності. І в цьому сенсі зростає роль педагога в процесі усвідомлення студентом власних можливостей, самовпевненості у професійному полі, необхідності набуття якісних знань та вмінь, які стануть базовими у його подальшій творчій самореалізації.

Значущість індивідуально-особистісного підходу полягає також в тому, що процес навчання студентів магістратури має бути спрямований на розкриття унікальних та творчих здібностей кожної особистості, здатної до пошукової діяльності ефективних освітніх технологій з метою удосконалення системи вокальної освіти. Однак, цей процес професійного зростання студентів магістратури має відбуватися поступово з урахуванням індивідуального темпу засвоєння навчального матеріалу кожного задля його ознайомлення, поглибленого аналізу та практичного впровадження у педагогічно-виконавську діяльність.

У цьому сенсі цікавою є пропозиція Н. Гребенюк, яка задля успішного вокального розвитку студентів пропонує розробити карту-характеристику, яка дозволить на початковій стадії навчального процесу виявити: фізіологічні особливості студента, характеристику голосу та зовнішності співака, вокально-технічні навички, рівень володіння виконавськими прийомами, недоліки голосового апарату та методи їх корекції, репертуарний список творів та ступінь складності, аналіз сольного виступу, концертний досвід, артистизм та сценічну витримку (Гребенюк, 1999). Дійсно, цей інноваційний педагогічний метод дає можливість викладачам з'ясувати реальний стан підготовленості студентів та спрогнозувати наступні етапи розвитку майбутнього фахівця з урахуванням індивідуальних можливостей кожного.

Проте, широко впроваджується в навчальний процес і технологічний підхід, цінність якого полягає в спрямуванні уваги викладача на дотримання алгоритмовного формування вокально-фонаційних навичок, системне й послідовне ускладнення процесу їх формування, на важливість доступності й тиражованості вироблених

методів і прийомів, які гарантують успішне вирішення тих чи інших проблем у оволодінні навичками вокального виконавства.

З цього погляду варто звернути увагу на запровадження В. Антонюк у науковий обіг поняття «навчальний спів». Його сенс полягає саме і тому, що увага викладача концентрується на необхідності вивчення акустичних звукових прийомів, біофізичних аспектів голосотворення, пізнавальних процесів у контексті творчої діяльності з метою вироблення методики постановки та формування співацького голосу задля підготовки висококваліфікованих фахівців вокальної справи. Дійсно, технологічно-пізнавальний компонент стає ключовим у процесі вокально-фахової підготовки студентів за фахом, адже голос є звуковим відтворенням закодованої нотної системи художнього змісту музики. Рівень володіння голосом та комплексом засобів музичної виразності є показником виконавської майстерності фахівця.

З метою забезпечення ефективної вокально-фахової підготовки студентів магістратури Чжоу Лі пропонує запровадити у цей процес такі педагогічні принципи: формування у студентів художньо-естетичного смаку на основі вивчення музичних творів різних стилів та жанрів; активізація пізнавальної діяльності шляхом запровадження у процес вокально-фахової підготовки студента різних форм виконання вокальних творів; формування сценічної майстерності шляхом активізації асоціативного мислення студента та накопичення ним вокального репертуару; формування сценічно-образного мислення в процесі виконання вокальних творів; урахування рівня підготовки студента та його приналежності до національних традицій (Чжоу Лі, 2015).

Суттєва увага надається у дослідженнях і питанням розвитку майбутніх фахівців як творчих особистостей, сприяння чому має здійснювати орієнтація на застосування інноваційного підходу. Проблема застосування інноваційних методів у підготовці магістрантів до фахово-педагогічної діяльності висвітлюється у працях О. Єременко, А. Козирь, О. Михайличенка, Г. Ніколаї, Пан На та ін.

Методичні аспекти інноваційного оновлення змісту вокальної підготовки фахівців різного рівня освіти розкриваються в працях Л. Василенко, Н. Гребенюк, А. Іваннікова, А. Калабіна, Н. Кьон, Є. Проворової, Г. Стасько, Сі Даофена, Тан Цземіна, В. Юшманова та ін.

Як зазначає Лю Цзя, сфера різновидів музично-творчої діяльності, до яких мають бути готові майбутні музичні педагоги,

охоплює герменевтично-пояснювальну, виконавсько-інтерпретаційну та творчо-продуктивну діяльність (Лю Цзя, 2017, с. 48)

Дослідник Чжоу Лі підкреслює, що важливим завданням освітнього процесу є виявлення унікальних творчих здібностей кожного студента, завдяки чому він набуває здатності регулювати процеси власного розвитку та життя шляхом застосування інноваційних методів саморозвитку й самовдосконалення (Чжоу Лі, 2015, с. 23).

На думку автора, епіцентром вокального мистецтва та освіти за фахом має стати особистість, яка здатна реалізувати художній задум, вивчати досвід попередніх поколінь митців та викладачів і збагачувати національні традиції, досягати майстерності у виконавському мистецтві, усвідомлюючи сучасні тенденції розвитку вокальної галузі й впроваджувати інноваційні методи навчання у процес підготовки фахівців.

Шлях професійного зростання студентів магістратури в умовах вокально-фахової підготовки за рахунок стимуляції їх самореалізації як творчих особистостей, схарактеризував Цзінь Нань. У своєму дослідженні науковець визначив педагогічні умови цього процесу, акцентуючи увагу на досягненні відповідності змісту вокально-фахової підготовки освітнім запитам творчої особистості; на реалізації творчих амбіцій суб'єкта навчального процесу в процесі навчання; на набутті педагогічно-виконавського досвіду в різноманітних освітніх ситуаціях (Цзінь Нань, 2009, с. 36).

Педагогічні умови вокально-фахової підготовки студентів магістратури запропоновані дослідником Цзінь Нань можемо розглядати як базові, однак, ураховуючи сучасні тенденції музично-педагогічної освіти, яка передбачає осучаснення її організації та змісту слід додати до педагогічних умов підготовки фахівців вокально-педагогічної справи таку умову як здатність суб'єктів навчального процесу до самостійного використання інноваційних методів навчання у майбутній професійній діяльності. Запровадження останньої у процес вокально-фахової підготовки магістрантів дасть можливість викладачам розвивати самостійну та творчу особистість у виборі методів навчання, сформуванню індивідуального «педагогічного стилю» під час навчання.

Як зазначає А. Козир, інноваційні підходи відкривають нові можливості для концептуального та проєктивного засвоєння фахових знань, які забезпечують: високу достовірність прогнозування результатів та керівництво педагогічними процесами; аналіз й систематизацію, на науковій основі, практичного досвіду та його використання; комплексне

вирішення навчальних та соціально-виховних проблем; сприятливі умови для особистісного акме розвитку; зменшення ефекту впливу негативних обставин на особистість; вибір найбільш ефективних й розробка інноваційних моделей для вирішення соціально-педагогічних проблем (Козир, 2016, с.18).

Отже, вокально-фахова підготовка студентів магістратури має спрямовуватися на розкриття усіх потенційних властивостей творчої особистості: підвищення інтелектуально-творчого рівня студентів здатних орієнтуватись в різних стильових музичних напрямках, адаптуватись до різних соціокультурних ситуацій, мобільно реагувати на естетичні потреби суспільства, формування ціннісних орієнтацій особистості, тощо. З цього погляду актуальним стає питання про розвиток творчого потенціалу майбутнього співака, здатного до використання інноваційних методів навчання у майбутній професійній діяльності. З цього погляду варто звернутися до праці Чжан Ї, яка виділяє три вектори їх прояву: у спрямуванні на надання творчого характеру виконавській майстерності співака; прояву його творчості в діяльності як педагога-вокаліста та творчої діяльності в галузі науково-дослідної роботи.

Розвиток творчої особистості – процес складний і суперечливий, у ньому водночас існують свідоме і інтуїтивне, уява та раціональність, емоційне піднесення та стремління до пізнавальної діяльності. Реалізація творчих ідей невід’ємна від творчого пошуку, який передбачає індивідуально-творче ознайомлення з нотним та поетичним текстами, яке стає стимулом у виборі методів реалізації творчого задуму музики, а й водночас, є показником творчої ерудованості митця, зумовлюють його здатність до усвідомлення художнього задуму музичного твору та його особисто-виконавської й педагогічної інтерпретації, спрямування на пошук виконавських прийомів для відтворення свого замислу й виконавсько-творчого уявлення. Творчий підхід та фахова підготовленість студента магістратури визначають рівень унікальності виконавсько-педагогічної майстерності співаків, адекватність використання інноваційних методів навчання у професійній діяльності. Отже, сутність цього процесу завжди індивідуалізована, заснована на використанні особистих емоційних, інтелектуальних та творчих ресурсів особистості, її досвіду музичного сприйняття, накопиченого комплексу знань, виконавських і педагогічних прийомів, прояву інтуїції, цілісних, емоційно-пофарбованих музичних уявлень тощо.

Аналіз змісту вокально-фахової підготовки студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання дозволяє дійти висновку про те, що науковці звертаються до вивчення та розробки педагогічних методів альтернативних традиційним технологіям навчання, а саме: інтерпретація вокально-фахової підготовки як «симбіозу мистецтв». Ми погоджуємося з думкою дослідників Ван Чень, Г. Стасько, Сі Даофен, Лю Цзя, Цзінь Нань, Чжан І, Чжу Юньжуй, які вказують на необхідність поглибленого вивчення різних мистецьких напрямів під час навчання студентів за спеціальністю «Спів». Однак вважаємо, що проблема розвитку всебічно ерудованої та творчої особистості шляхом вивчення різних видів мистецтва потребує прискіпливої уваги з боку дослідників та викладачів, культурологів та мистецтвознавців для розуміння організації та змісту цього процесу у такий спосіб.

Ми також поділяємо думку Цзінь Нань, який на основі музично-педагогічного аналізу вокальної галузі справедливо зазначає, що успішність вокально-фахової підготовки студентів магістратури в умовах вітчизняної мистецько-педагогічної освіти залежить від рівня свідомості викладачів фахових дисциплін про необхідність формування у класі спеціальності творчу особистість, яка здатна запроваджувати у процес виконавської та педагогічної діяльності адекватні сучасним художньо-естетичним реаліям інноваційні методи роботи, що засновані на принципі моделювання різних видів мистецтва «сценічне, хореографічне, театральне, музичне, тощо» (Цзінь Нань, 2009, с. 55).

Запропонований дослідником симбіоз різних мистецьких напрямів у процесі вокально-фахової підготовки студентів магістратури відповідає сучасним соціокультурним запитам, запровадження якого сприятиме формуванню інтелектуально-творчої особистості обізнаної в різних сферах мистецької діяльності.

Підсумовуючи, зазначимо, що аналіз галузевої наукової літератури дає підстави констатувати про наявність суттєвого доробку українських і китайських науковців, в роботах яких висвітлено проблеми вокально-фахової підготовки студентів магістратури, вивчено специфіку педагогічної роботи зі студентами магістратури щодо інтонування, розвитку вокального та тембрального слуху, відтворення художнього змісту твору засобами виконавської діяльності, формування ціннісних орієнтацій, самостійності та аналітичного мислення, методичної озброєності та їх готовності до педагогічної діяльності, здатності до

вирішення нестандартних ситуацій інноваційними методами навчання, рівень опанування якими є показником професіоналізму та виконавсько-педагогічної майстерності.

ЛІТЕРАТУРА

- Зязюн, І. А. (2000). *Педагогіка добра: ідеали і реалії*. Київ: МАУП (Ziazun, I. A. (2000). *Good pedagogy: ideals and realities*. Kyiv: MAUP).
- Гребенюк, Н. Є. (1999). *Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти*. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського (Grebenyuk, N. E. (1999). *Vocal-performance: psychological-pedagogical and art aspects*. Kyiv: NMAU them. P. I. Tchaikovsky).
- Козир, А. В. (2016). Інноваційні тенденції музичної підготовки викладачів мистецьких дисциплін. *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми виконавської підготовки викладачів мистецьких дисциплін»*. Херсон, 16–21 (Kozyr, A. V. (2016). Innovative tendencies of musical training of teachers of artistic disciplines. *Collection of materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference "Modern Problems of Performing Training of Teachers of Art Disciplines"*. Kherson, 16–21).
- Кьон, Н.Г., Чжу, Юньжуй (2018). Методологічні засади підвищення пізнавальної активності майбутніх викладачів вокалу. *Науковий вісник національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Педагогічні науки*, 6, 60–65 (Kion, NG, Zhu, Yunzhi (2018). Methodological foundations of enhancing the cognitive activity of future vocal teachers. *Scientific Bulletin of the National Pedagogical University. KD Ushinsky. Pedagogical Sciences*, 6, 60-65).
- Лю, Цзя, (2017). *Методика підготовки майбутнього викладача вокалу до інноваційно-фахової діяльності* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02) (Liu, Jia, (2017). *Methods of preparation of the future vocal teacher for innovative and professional activity* (dis. ... Candidate of Pedagogical Sciences: 13.00.02)).
- Толстова, Н. М. (2018). Методологічні основи і принципи формування у студентів готовності до фахового самовдосконалення в процесі навчання вокалу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 170, 223–228 (Tolstova, N. M. (2018). Methodological bases and principles of formation of students' readiness for professional self-improvement in the process of vocal teaching. *Proceedings. Series: Pedagogical Sciences*, 170, 223–228).
- Цзінь, Нань (2009). Особливості вокальної підготовки студентів з КНР в інститутах мистецтв України. *Теоретичні та методологічні засади неперервної мистецької освіти: зб. матеріалів наук.-методол. семінару*. Чернівці, 191–192 (Jin, Nan (2009). Features of vocal preparation of students with PRC at the Institutions of Arts of Ukraine. *Theoretical and methodological foundations of continuous art education: Coll. materials of scientific-methodological seminar*. Chernivtsi, 191-192).
- Чжан, Ї. (2006). *Вокально-педагогічна творчість як передумова виконавської діяльності співака* (автореф. дис. ... канд. мистецтвознава: 17.00.03) (Zhang, Y. (2006). *Vocal and pedagogical creativity as a prerequisite for the singer's performance* (abstract disk ... Candidate of art: 17.00.03)).
- Чжоу, Лі (2015). Гуманістичні основи підготовки майбутніх співаків з КНР в системі української музичної освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 12, Ч. 1, 110–115 (Zhou, Lee (2015). Humanistic bases of preparation of future

singers with China in the system of Ukrainian music education. *Problems of preparation of the modern teacher*, 12, Part 1, 110–115).

SUMMARY

Zhiginas Tatiana, Cui Shiling. Scientific principles of formation of vocal and performing skills of future masters from China in the writings of modern Ukrainian and Chinese scientists

The article summarizes the works of modern Ukrainian and Chinese scientists, devoted to the problem of formation of vocal and performing skills of the master's degree of educational degree. The factors that make education in other countries are considered, in particular, strengthening the tendency to internationalize the educational space. The factors that determine the interest of Chinese students in singing in Ukrainian higher education institutions are highlighted, in particular—the recognition of the achievements of the Ukrainian vocal school in the world artistic space and the importance of scientific and pedagogical achievements of the specialists of the vocal and pedagogical profile. The main directions of scientific search for Ukrainian specialists in the field of vocal education, as well as the achievements of young Chinese scientists studying in Ukrainian institutions of art education are identified. The leading scientific foundations of improvement of the process of formation of vocal and performing skills of students, which include: humanistic, axiological, personal, technological and innovative-creative methodological approaches. The essential characteristics of each approach of its point of view of its promotion of success in the formation of vocal and performing skills of Ukrainian and Chinese singers are revealed. Managing the principles of humanization in the process of vocal and training of master's students was considered as a priority for the development of individuality of subjects of the educational process, stimulating personal attitude to professional activity, awareness of their own role of future professional activity. The significance of the axiological approach is explained by the fact that he focuses on taking into account the artistic and value orientations of the future specialist, awareness of the peculiarities of vocal art in his various historical and national manifestations, encourages the formation of a valuable-conscious attitude to students and students. personal self-realization by means and vocal and performance. The importance of applying an individual-personal approach is due to the fact that the process of mastering students acquires a student-centered vector in the content, forms and methods of vocal and phase education, encourages taking into account the motives, needs and purpose of teaching future specialists, disclosure of unique and creative abilities. The value of introducing into the educational process of a technological approach is to direct the teacher's attention to compliance with algorithm formation of vocal and photo-photo skills, a systematic and consistent complication of the process of their formation, the importance of accessibility and duplication vocal performance. The use of an innovative approach is aimed at revealing the potential properties of creative personality, enhancing its intellectual and creative activity, the ability to interpret vocal work independently and invent new methodological guidelines for the formation of artistic and artistic works of musical works of different style directions in performers.

Key words: internationalization, vocal and performance skills, scientific approaches, vocal masters